

Քրիստոսի մահէն մինչեւ անոր վնասական յաղթանակը մահուան վրայ:

Հայաստանեայց Առաքելական Եկեղեցին Մաղկազարդի երեկոյեան, իր խորաններու բացումով անգամ մը եւս իր հաւատացեալներուն կը փոխանցէ այն հաւաստիքը թէ Հայր Աստուած անկեղծօրէն զղջացող մեղաւորին առջեւ - ինչպէս Մաքսաւորին եւ պոռնիկ Մագդաղենացիին - բացաւ իր ողորմութեան եւ գութի դռները, նոյնպէս ալ մեզի նման մեղաւորներու առաջ պիտի բանայ դռները արքայութեան, եթէ մենք հոգեւին ինքզինքնիս պատրաստած ենք ընդունելու հրեշտակին «Զէ՛ստ, այլ յարեալ» մեծ աւետիսը:

Այ՛ն, սիրելի եղբայրներ եւ բոյրեր. Քրիստոս հերոս մըն էր ու նահատակ մը

միանգամայն, սակայն ասոնցմէ աւելի՛ ան Թագաւորներու թագաւորն էր: Հեթանոսաց Առաքեալը՝ Պողոս, հետեւեալ գեղեցիկ ու պերճախօս ձեւով կը ներկայացնէ գեհեկի բաժին դարձած իր հոգիի փրկիչը՝ Քրիստոս, երբ կ'ըսէ. «Ասոր համար իսկ Աստուած զինք գերազանցօրէն փառաւորեց ու անոր տուաւ անուն մը՝ Մեսիա-Փրկիչ, որ ուրիշ բոլոր անուններէ գեր ի վեր է, եւ երկնքի ու երկրի վրայ, նոյնիսկ երկրի ներքեւ գտնուող ամէն ծունկ պիտի խոնարհի անոր եւ ամէն լեզու պիտի խոստովանի թէ Յիսուս Քրիստոս տէրն է Հայր Աստուծոյ փառքին, եւ բոլոր միշտ օրհնեալ ըլլայ ան՝ որ կու գայ Տիրոջ անունով. ամէն:

ՆՈՒՐՀԱՆ ԱՐՔ. ՄԱՆՈՒԿԵԱՆ

ՏՕՆ ԵՐԵՒՄԱՆ ՍՈՒՐԲ ԽԱԶԻ

(Յովհաննէս է 14-23 Ա Յովհաննէս Ա 1-10)

Այսօր Սուրբ Զատիկի տօնակատարութենէն հինգ շաբաթներ ետք տօնն է Յիսուսի խաչին փառայեղ տեսիլքին երուսաղէմի երկնակամարին վրայ Գողգոթայէն մինչեւ Զիթենեաց լեռան գագաթը: Այս պատահեցաւ 351 թուականին նոյն տարւոյ Հոգեգալստեան տօնի հանդիսութեան առաւօտեան ժամը երեքին՝ երուսաղէմի Կիւրեղ Պատրիարքի օրով: Ահա թէ ինչպէս կը նկարագրուի խաչի այդ փառաւոր երեւումը մեր շարականին մէջ.

«Այսօր լուսաւոր ամպերու վրայ երեւցաւ տէրունական խաչի նշանը բոցանիշ փայլումով. տեսնողները գացին քաղաք պատմելու իր հրաշքը, ով մեր հայրերուն Աստուածը»:

«Սուրբ խաչի ճառագայթը արեւելէն փայլեցաւ արեւի արձակած

ճառագայթներուն նմանութեամբ, կը տեսնուէր ինչ հրաշք երրորդ ժամին»:

«Փրկչական սուրբ խաչը մեզի իբր ապաւէն յայտնուեցաւ որպէս զի անով յաղթենք անօրէն թշնամիին, ինչ նշանը ընդունինք իբր հաստատ կնիք մեր հոգիներուն համար»:

Քրիստոսի անձէն ետք խոր պաշտամունքի առարկայ է եղած խաչը որու վրայ Յիսուս իր սուրբ արիւնը թափեց միանգամ ընդ միշտ մարդկութեան մեղքերը լուալու համար: Հոն՝ երուսաղէմի Գողգոթայ լեռան վրայ կանգնեցաւ մահուան գործիքը որ Հոռմի կայսրութեան պատրաստած միջոցն էր պետութեան դէմ չարագործներու մահապատիժին: Հոն երկրի քաղաքացիներ խաչելութեան դատապարտուած անձերու վիճակին ի տես ինք եւս կ'անցընէր

հոգեկան տագնապի վայրկեաններ երբ կը տեսնէր խաչեալի մարմնոյն մաքառումները եւ կը հարցնէր ինքնիրեն ա՞յս է արդար եւ վայել մահապատիժը արձակուած յանցաւորի մը դէմ:

Շատեր խաչելութեամբ մեռան, բայց անոնցմէ մին միայն՝ Յիսուս, ելաւ դուրս իր մարմինը ամփոփող գերեզմանէն եւ երեւցաւ իր հետեւորդներուն, հաց բաժնեց անոնց հետ, հոգեպնդեց զանոնք եւ թելադրեց մնալ Երուսաղէմ ստանալու համար Սուրբ Հոգիի լուսաւորութիւնը, որով զօրացած պէտք էր երթային արարաշխարհ, պատգամելու թէ Յիսուս յարութիւն առաւ մեռելներէն:

Ահա խաչն էր որ կ'երեւէր Գողգոթայի գագաթէն մինչեւ Զիթենեաց լեռան գագաթը, երկնքի տարածքին, մօտ 320 տարիներ ետք Յիսուսի խաչելութեան թուականէն, առաւօտեան ժամը երեքին, գրաւելով ուշադրութիւնը Երուսաղէմաբնակ ժողովուրդին: Այս տարիները վրդովիչ ժամանակներ էին առաջին քրիստոնեաներուն համար, երբ անհանգիստ էր նորակազմ եկեղեցին յարուցուած աստուածաբանական հարցերու պատճառաւ, որոնց լուծումը գտնելը այնքան ալ հեշտ չէր: Մէկ կողմէ երբ եկեղեցւոյ աստուածաբան հայրապետները կ'աշխատէին հաստատել ուղղափառ դաւանութիւնը, միւս կողմէ հերետիկոս քահանաներ կը խանգարէին եկեղեցական կեանքը նամբայ բանալով քանդիչ վէճերու եւ պայքարներու:

Յիսուսի խաչին փառաւոր երեւումը Երուսաղէմի երկնակամարին վրայ կու գար յուսադրել ուղղափառ հաւատքին մէջ ուղիղ կեցուածք ունեցող եպիսկոպոսներն ու քահանայից դասը որ մնան հաստատ եւ տեղի չտան հերետիկոսական ուսուցումներուն: Օրուան Երուսաղէմի պատրիարքը՝

Կիւրեղ, այս մտածումով զօրաւոր եւ համոզիչ նամակ մը կը գրէր Բիւզանդիոնի կայսր՝ Կոստանդիանոսի, որ չտարուի Արիոս Հերետիկոս քահանայի սխալ ուսուցումներէն, այլ պաշտպանէ ուղղափառ դաւանութիւնը: Կը յորդորէր կայսրը որ սուրբ խաչի երեւման հրաշալի դէպքը իբր փաստ ընդունի որ Յիսուս Փրկիչը՝ խաչի մահուամբ մեռած, չէր պարտուած եւ չէր ընկրկած Սատանայի զօրութեան տակ, այլ յաղթած էր անոր եւ պարտութեան մատնած գերեզմանէն յարութիւն առնելով:

Ահա 1652 տարիներ են անցած Սուրբ Խաչի հրաշափառ տեսիլքէն ասդին, եւ մենք կը կենանք անոր առջեւ յարգանքով եւ սիրով, վասն զի ան մեզ համար եղած է զէն յաղթութեան բայց ոչ առիթ յուսահատութեան եւ մահուան: Կը նայինք խաչին բայց չենք տեսներ խաչեալը անոր վրայ, այլ միայն մարմինէ պարպուած խաչափայտը: Կը նայինք խաչի ուղղաձիգ փայտին՝ երկինքէն երկիր իջնող, եւ կ'անդրադառնանք թէ Հայր Աստուած կամեցաւ իր Միածին Որդին զրկել աշխարհ մարդկութեան փրկութեան նամբան բանալու, փաստ անչափելի սիրոյն Հայր Աստուծոյ իր ստեղծած մարդ արարածին հանդէպ: Հայր Աստուած գերագոյն զոհողութիւնը ըրած եղաւ զրկելով իր Որդին որ իջնէ իր երկնային փառքէն իջնէ եւ դառնայ մարդ եւ իր մահով փրկէ զմարդ:

Կը նայինք խաչի հորիզոնական փայտին եւ կ'անդրադառնանք թէ ինչպէս Միածինը ծնաւ կատարեալ մարդ մարդկային կեանքէն ներս, գործեց, զգաց, խօսեցաւ, եղաւ մէկ մեր հետ պահելով հանդերձ իր Աստուածութիւնը կատարեալ: Ճանչցաւ մարդը իր խորքին մէջ եւ ապրեցաւ անոր կեանքը: Հաց բաժնեց, հրաշագործեց, բուժեց անոր հիւանդ մարմինը, եւ ի վերջոյ լայն

բացաւ իր ձեռքերը եւ հրաւիրեց որ ան գայ իրեն, «Եկէ՛ք ինձի բոլոր յոգնածներ եւ բռնաւորներ, եւ ես պիտի հանգստացնեմ ձեզ» (Մատթէոս 11:28):

Ով հաւատացեալ, կը հաւատա՞ս խաչի զօրութեան: Կը հաւատա՞ս Աստուածորդիի խօսքին: Համոզուա՞ծ ես որ հոգեւոր փրկութեանդ համար Յիսուսի օգնութեանը պէտք ունիս: Լայն բաց

միտքդ ու հոգիդ եւ անկեղծ ու սրտագին աղօթքով խօսէ Աստուծոյդ եւ խնդրէ որ նոյն լուսաւոր տեսիլքը քեզի ալ շնորհուի նման երուսաղէմաբնակ ժողովուրդին: Լեցուէ՛ք երախտագիտութեան զգացումներով եւ պաշտէ՛ք Աստուածորդին զՅիսուս Քրիստոս: Ամէն:

ՇԱՀԷ Ա. ՔՀՆՅ. ԱԼԹՈՒՆԵԱՆ

ԻՆՉՈ՞Ւ Կ'ԱՊՐԻՄ...

ԻՆՉ Է ԿԵԱՆՔԻՍ ՆՊԱՏԱԿԸ

Աստուածաշունչը մեր հարցերուն ու պրպտումներուն ամբողջակա՛ն պատասխանն ու լուծումը չէ, այլ մեր կեանքի հարցումները խթանողն է: Յիսուս Քրիստոս եւ իր Աւետարանն է միակ եւ նշմարիտ լուծումը արդի մարդուն կննդոտ հարցերուն: Ինքնախօսութիւնը բաւական չէ արդիւնաւորելու օրակարգային որեւէ հարց: Ամենէն հարցասէր միտքը գոհացնող բացատրութիւնները՝ Խաչեցեալին կեանքով եւ Անոր լոյսով կը բանան իրենց դռները: Օրինակ.- Ներելու իրողութիւնը:

Մարդկային կեանքի ամենէն դիւրին եւ ամենէն դժուարին հարցերէն մին է: Բոլոր անոնք, որոնք կը սխալին գերագոյն հարցերու մէջ, ոչ թէ արժանի են Քրիստոնեայի մը ատելութեան, այլ կարեկցութեան:

Մարդկային միտքը ակնադրիւր մըն է հարցումներու: Սակայն կայ մեծ հարցում մը, որ գրեթէ զբաղեցուցած է բոլոր կրօնները: Այդ հարցումը պէտք չէ որ լքէ մեզ, որովհետեւ իր կարեւորութեամբ կը գերազանցէ բոլոր աշխարհի հարցերը: այդ հարցումը՝ մեր հոգիին, մեր սրտին հարցումն է...

Ինչո՞ւ կ'ապրիմ..., ի՞նչ է կեանքիս նպատակը...:

Նման հարցումի մը առջեւ, կ'ըսէ Բասգալ իմաստունը. «Անտարքեր մնալու համար, պէտք է որ մարդուն մէջ ամէն զգացում՝ մարած ըլլայ»:

Մարդ, ինչո՞ւ ուրիշ արարածներէն տարբեր է եւ անոնց չի նմանիր: Ինչո՞ւ անոր սրտին ու հոգիին մէջ դժուարահասկնալի հարցեր կը ծնին ու կը տանջեն զինք: Որովհետեւ մարդ միայն հողէ չէ շինուած, ան միայն միսէ, ջիղէ եւ ոսկորէ չէ՛ կազմուած, այլ անոր ռնգունքներուն կենդանութեան շունչ փչեց Արարիչ Աստուած. ու «Մարդ կենդանի հոգի եղաւ» Ծննդոց Բ. 7:

«Հոգի» բառը կը նշանակէ ու կը յայտնաբանէ այդ անտեսանելի գործօն զօրոյթը, որ կը շարժէ մարդկային ընկերային մշակութային, գաղափարական եւ քաղաքական ընթացքը, ըմբռնումը եւ կամեցողութիւնը: Մարդկութիւնը ունի իր հոգին, եւ այդ հոգին Աստուծոյ հետ իր ունեցած սուրբ հաղորդութիւնն ու աղօթքն է: Մարդ արարած մարմին եւ հոգի, սակայն իրապէս մէկ են: Մարդկային մարմինն ու հոգին Աստուծոյ կամքին արտայայտութիւնն է: «Հոգի» բառը կ'ակնարկէ մարդկային կեանքին եւ անոր ընդհանուր անձնաւորութեան: «Հոգի» նաեւ կ'ակնարկէ մարդու ներքին սկզբունքը եւ համոզումը: